

REGULAMENTUL
privind organizarea și desfășurarea sondajelor de opinie și a exit-pollurilor
în perioada electorală

Capitolul I. Dispoziții generale

1. Prezentul regulament stabilește procedurile de organizare și desfășurare, în perioada electorală, a tuturor tipurilor de sondaje de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor și a exit-pollurilor, precum și drepturile și obligațiile subiecților implicați. Prevederile acestuia sunt valabile și aplicabile pe întreg teritoriul Republicii Moldova și în toate secțiile de votare constituite pentru alegerile parlamentare, prezidențiale, locale generale și referendumurile republicane. În cazul alegerilor regionale, locale noi și referendumurilor locale, prevederile prezentului regulament se aplică doar pe teritoriul circumscripțiilor în care acestea au loc.

2. În sensul prezentului regulament termenii de mai jos au următoarea semnificație:

sondaj de opinie – cercetare sociologică, bazată metodologic pe instrumente și tehnici de colectare, procesare și analiză a informațiilor, efectuată și/sau prezentată în perioada electorală, care se bazează pe folosirea chestionarului în vederea testării pe un eșantion reprezentativ, în special a preferințelor politice ale alegătorilor, șansele și nivelul de susținere politică și electorală a unor entități din sectorul public, persoane, partide politice, candidați în alegeri, concurenți electorali, nivelul de încredere față de aceștia, susținerea unui anumit vector geopolitic, precum și privind opțiunea de vot la referendum;

exit-poll – sondaj de opinie electoral privind opțiunea de vot a alegătorilor efectuat în ziua alegerilor la ieșirea din secțiile de votare.

after poll – sondaj de opinie efectuat în ziua alegerilor, în alte locații decât ieșirea din secțiile de votare, în cadrul căruia alegătorii sunt chestionați privind opțiunea de vot.

3. În perioada electorală pentru orice tip de alegeri sau referendumuri, au dreptul de a realiza sondaje de opinie și exit-polluri persoanele juridice de cercetare/sondare și/sau asociațiile obștești de profil înregistrate în Republica Moldova și care au obținut o autorizare din partea Comisiei Electorale Centrale (în continuare – *organizatori*). Sondajele de opinie inițiate în afara perioadei electorale, însă care vor fi desfășurate și/sau publicate inclusiv în perioada electorală, se autorizează în aceleași condiții.

4. Sunt abilitați cu dreptul de a comanda și/sau finanța sondaje de opinie și exit-polluri următorii subiecți:

- 1) competitorii electorali;
- 2) persoanele juridice înregistrate în Republica Moldova;
- 3) cetățenii Republicii Moldova.

5. Nu pot comanda, finanța și efectua sondaje de opinie și exit-polluri:

- 1) entitățile din sectorul public definite în art. 3 din Legea nr.62/2022 cu privire la publicitate;
- 2) persoanele juridice care, în ultimii trei ani înainte de începerea perioadei electorale, au încheiat contracte de achiziții publice de lucrări, bunuri sau servicii în sensul Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice sau care au beneficiat de ajutoare de stat în sensul Legii

nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat;

- 3) autorități publice din alte state, organizații internaționale care nu sunt înregistrate sau nu au reprezentanțe pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv organizații politice internaționale;
- 4) persoanele anonime sau în numele unor terți;
- 5) cetățenii Republicii Moldova care nu au împlinit vârsta de 18 ani și cetățenii în privința cărora a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei;
- 6) persoanele fizice care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova;
- 7) cultele religioase;
- 8) organizațiile sindicale, fundațiile din Republica Moldova sau din străinătate, organizațiile de binefacere.

6. În activitatea lor, reprezentanții organizatorilor implicați în desfășurarea sondajelor de opinie sau a exit-pollurilor și operatorii de interviu se conduc de Constituția Republicii Moldova, de Codul electoral, de prezentul regulament, de codurile deontologice ale instituțiilor de cercetare sociologică, de alte acte normative în domeniu, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

7. Din motive de claritate și fluiditate a textului, precum și pentru a nu încălca textul cu dublete masculin/feminin, substantivele folosite în prezentul regulament care denumesc funcții au forma de masculin generic și poartă un caracter incluziv/nonsexist.

Capitolul II. Procedura de înștiințare prealabilă și autorizare pentru efectuarea sondajelor de opinie

8. După stabilirea datei alegerilor, dar nu mai târziu de 10 zile înainte de ziua alegerilor, subiecții prevăzuți la pct. 4 depun la Comisia Electorală Centrală o cerere prin care solicită autorizarea efectuării sondajelor de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor, care trebuie să conțină următoarele:

- 1) denumirea, datele de contact ale organizației care a comandat și a finanțat efectuarea sondajului, precum și numele conducătorului organizației;
- 2) extrasul din Registrul de stat al unităților de drept, eliberat cu cel mult 3 luni până la depunerea cererii la Comisia Electorală Centrală și/sau actele de înregistrare a organizației implicate în organizarea și desfășurarea sondajului;
- 3) lista completă a întrebărilor din chestionar. În cazul în care vor suferi modificări, după adoptarea hotărârii Comisiei Electorale Centrale privind autorizarea desfășurării sondajului, solicitantul va prezenta versiunea actualizată a acestora, înainte ca acestea să fie utilizate în sondare;
- 4) denumirea, datele de contact și forma juridică de organizare ale organizației care va efectua sondajul;
- 5) numele și datele de contact ale reprezentantului organizației responsabile de desfășurarea sondajului;
- 6) datele privind dispunerea de capacități tehnice, umane, calificare și experiență în realizarea sondajelor de opinie (inclusiv numărul de operatori de interviuri antrenați, numărul de sondaje similare desfășurate anterior, numărul de ani de activitate în domeniu etc.);
- 7) perioada exactă de timp planificată pentru colectarea datelor sau desfășurarea interviuării alegătorilor;
- 8) data/perioada planificată pentru publicarea rezultatelor sondajului;
- 9) copia contractului sau acordului încheiat dintre subiecții prevăzuți la pct. 3 și 4, cu indicarea sumei ce urmează să fie achitată/virată pentru realizarea și publicarea sondajului de opinie.

9. Pentru efectuarea sondajelor de opinie, pot fi antrenați în calitate de operatori de interviu persoane fizice, cetățeni ai Republicii Moldova, care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 18 ani, cu excepția celor privați de acest drept prin hotărârea judecătorească de instituire a

măsurii de ocrotire judiciară. Prin derogare, în cazul sondajelor de opinie telefonice, pot fi antrenați cetățenii Republicii Moldova care împlinesc vârsta de 16 ani, inclusiv în ziua semnării contractului de muncă și/sau prestării serviciului, cu respectarea prevederilor Codului muncii nr.154/2003. Operatorii de interviu antrenați în sondajele de opinie, cu excepția exit-pollurilor, nu necesită să fie înregistrați de către Comisia Electorală Centrală și acestora nu li se eliberează legitimații.

10. Cererea pentru autorizarea efectuării sondajului de opinie se examinează în decurs de 5 zile din momentul depunerii cererii prevăzute la punctul 8. Comisia Electorală Centrală în interiorul termenului de 5 zile poate solicita depunerea actelor suplimentare, care dovedesc veridicitatea datelor prezentate. Solicitantul trebuie să prezinte actele suplimentare în termen de 48 de ore. Dacă acest termen nu poate fi respectat din motive obiective, solicitantul depune o cerere motivată de prelungire a acestuia.

11. Solicitantul poate să înceapă etapa de culegere de date pentru sondajul de opinie din momentul emiterii hotărârii Comisiei Electorale Centrale privind autorizarea acestuia. Comisia Electorală Centrală poate refuza autorizarea efectuării sondajului de opinie printr-o hotărâre motivată în corespundere cu prevederile Codului administrativ aferente actului administrativ individual defavorabil, aplicate în corelație cu prevederile Codului electoral. Hotărârea privind refuzul se contestă direct la Curtea de Apel Chișinău în modul stabilit pentru litigiile electorale.

12. Dacă se comit abateri de la prevederile normative, care afectează procesul electoral și influențează eronat opinia publică, Comisia Electorală Centrală dispune anularea autorizării sondajului de opinie, rezultatele acestuia nefiind admisibile spre difuzare prin orice mijloace publice.

Capitolul III. Reguli pentru desfășurarea exit-pollurilor. Înregistrarea operatorilor de interviu pentru efectuarea exit-pollului

13. Pe lângă subiecții prevăzuți la punctul 5, nu pot participa la toate etapele organizării și efectuării exit-pollurilor, în afară de etapa chestionării propriu-zise:

- 1) funcționarii electorali și personalul contractat de către organul electoral;
- 2) observatorii și interpreții;
- 3) conducătorii (persoanele cu funcții de răspundere) din cadrul cultelor religioase și deservenții acestora;
- 4) funcționarii publici și persoanele cu funcții de demnitate publică, în timpul orelor de lucru.

14. Prin excepție de la regula generală, în cazul exit-pollurilor, cererea se depune cel târziu cu 7 zile până în ziua alegerilor. În cazul organizării turului doi de scrutin, cererile pentru completarea sau modificarea listelor de operatori de interviu înregistrate pentru turul întâi și cererile pentru autorizarea efectuării exit-pollurilor noi pot fi depuse la Comisia Electorală Centrală cel târziu cu 7 zile până în ziua alegerilor. În lipsa unei hotărâri a Comisiei, subiecții prevăzuți la pct. 4 pot desfășura pe cont propriu activități organizatorice, cu excepția activităților de chestionare și prezentare a rezultatelor sondajelor care pot fi realizate doar după adoptarea hotărârii Comisiei Electorale Centrale.

15. Cererea pentru autorizarea desfășurării exit-pollului, pe lângă informațiile și datele prevăzute la pct. 8, trebuie să conțină:

- 1) numărul total pe țară și pe fiecare circumscripție electorală de nivelul II al secțiilor de votare unde se va efectua exit-pollul;
- 2) lista operatorilor de interviu la secțiile de votare, inclusiv în formă electronică, conform anexei nr.1, însoțită de copiile buletinelor de identitate valabile ale operatorilor de interviu la secțiile de votare.

16. Comisia Electorală Centrală examinează cererea pentru autorizarea efectuării exit-pollului și înregistrarea operatorilor de interviu în condițiile prevăzute la pct. 9, 10 și 14, care se

aplică în modul corespunzător. În termen de 48 de ore de la adoptarea hotărârii privind autorizarea efectuării exit-pollului, dar nu mai târziu de 48 de ore până în ziua alegerilor, Comisia Electorală Centrală eliberează solicitantului legitimațiile operatorilor de interviu la secțiile de votare, conform anexei nr. 2, precum și copia hotărârii.

17. Statutul de operator de interviu pentru efectuarea exit-pollului este incompatibil cu cel de:

- 1) competitor electoral;
- 2) trezorer al concurentului electoral sau al participantului la referendum;
- 3) observator/interpret/reprezentant al mass-mediei;
- 4) funcționar electoral, precum și cu cel de personal contractat de către organul electoral;
- 5) persoană de încredere/reprezentant al concurentului electoral sau al participantului la referendum;
- 6) membru al grupului de inițiativă;
- 7) conducător (persoană cu funcții de răspundere) din cadrul cultelor religioase și deservenții acestora;
- 8) funcționar public sau persoană cu funcție de demnitate publică,.

18. Statutul de operator de interviu pentru efectuarea exit-pollului încetează înainte de termen în caz de:

- 1) deces;
- 2) cerere depusă personal de operatorul de interviu la instituția de sondare a opiniei publice care l-a contractat;
- 3) revocare de către subiectul care l-a desemnat;
- 4) lipsire de libertate de către instanța de judecată pentru un termen mai mare de 15 zile;
- 5) încălcare a incompatibilităților prevăzute la punctul 17;
- 6) lipsire de dreptul la vot, inclusiv pierdere a cetățeniei;
- 7) anulare a înregistrării de către Comisia Electorală Centrală;
- 8) anulare incontestabilă a înregistrării subiectului care l-a desemnat.

19. Revocarea operatorului de interviu poate fi efectuată în orice moment, însă cererea de înlocuire a acestuia de către subiectul care l-a desemnat se admite cel târziu cu 3 zile până în ziua alegerilor.

20. Operatorii de interviu înregistrați pot intervieva alegătorii la ieșirea de la vot inclusiv în cazul stabilirii votării în anumite secții de votare sau circumscripții electorale pe parcursul a două zile, turului doi de scrutin și votării repetate.

21. În cazul alegerilor parlamentare sau prezidențiale noi, înregistrarea se prelungește de către Comisia Electorală Centrală la cererea subiecților prevăzuți la pct. 4, care prezintă, după caz, liste noi de operatori de interviu.

22. Dacă organizatorul exit-pollului comite abateri de la cadrul normativ, se aplică în modul corespunzător prevederile punctului 12.

23. Organizatorul exit-pollului susține material și financiar operatorii de interviu.

24. Organizatorul exit-pollului este obligat să instruiască operatorii de interviu și să le elibereze legitimațiile pe care le-a primit de la Comisia Electorală Centrală. Legitimațiile se poartă la vedere și sunt valabile în prezența actului de identitate.

25. Operatorul de interviu chestionează alegătorii pe durata zilei alegerilor, în afara încăperii unde are loc procesul de vot, la o distanță ce nu împiedică parcursul alegătorilor, dar nu mai mare de 50 de metri de la sediul secției de votare. Dacă ieșirea din sediul secției de votare este direct în stradă, iar condițiile climaterice sunt nefavorabile, chestionarea se va efectua în clădirea în care se află sediul secției de votare sau imediat la ieșirea din aceasta, fără a bloca accesul alegătorilor și al persoanelor autorizate de a se afla în sediul secției de votare. Dacă o clădire cu o singură intrare găzduiește două secții de votare, operatorul de interviu poate să stea în imediata apropiere de ieșirea din secția unde efectuează chestionarea fără a bloca accesul alegătorilor și al

persoanelor autorizate de a intra sau ieși în/din sediul secției de votare.

Capitolul IV. Drepturile și obligațiile reprezentanților organizațiilor autorizate pentru efectuarea sondajelor de opinie și a exit-pollurilor

26. Reprezentanții organizațiilor autorizate pentru efectuarea sondajelor de opinie și a exit-pollurilor și, după caz, operatorii de interviu au dreptul:

- 1) să aibă acces la informația cu privire la constituirea secțiilor de votare, sediul lor, numărul de alegători arondați la fiecare secție de votare și la altă informație necesară organizării și desfășurării sondajului;
- 2) să efectueze sondaje de opinie și exit-polluri în condițiile prezentului regulament;
- 3) să întreprindă alte acțiuni ce nu contravin prezentului regulament și actelor menționate în pct. 6;
- 4) să solicite asistență din partea organelor electorale, dacă le sunt lezate drepturile prevăzute de prezentul regulament.

27. Reprezentanții organizațiilor autorizate pentru efectuarea sondajelor de opinie și a exit-pollurilor și, după caz, operatorii de interviu sunt obligați:

- 1) să fie imparțiali în exercitarea obligațiilor și să nu își exprime părerile personale sau preferințele vizavi de competitorii electorali, opțiunile de vot la referendum sau privind problemele ce apar în procesul electoral;
- 2) să își îndeplinească obligațiile într-o manieră corectă și în corespundere cu prevederile cadrului normativ, să nu intervină în procedurile organizatorice din perioada electorală și din ziua alegerilor;
- 3) să poarte la vedere legitimația eliberată de Comisia Electorală Centrală și să se legitimeze la solicitarea persoanelor interesate;
- 4) să nu poarte la vedere simboluri ce aparțin competitorilor electorali, inclusiv obiecte sau vestimentație ce îi identifică pe competitorii electorali;
- 5) să nu dea instrucțiuni sau să întreprindă acțiuni contrare deciziilor organelor electorale;
- 6) să păstreze secretul opțiunii alese de persoana interviuată;
- 7) să cunoască și să respecte prevederile prezentului regulament și cele ale actelor menționate în pct. 6;
- 8) să asigure, în conformitate cu prevederile Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, confidențialitatea și conformitatea prelucrării datelor cu caracter personal la care au sau au avut acces, să nu utilizeze/prelucreze datele în alte scopuri decât cel stabilit și să nu dezvăluie datele de care au luat cunoștință în activitatea lor nici după încetarea activității;
- 9) în ziua alegerilor, până la închiderea secțiilor de votare din țară, să se abțină de la orice comentarii în public, inclusiv în fața reprezentanților mass-mediei sau a unor alte persoane interesate, despre interviuările pe care le-au efectuat;
- 10) să nu își exprime părerile vizavi de corectitudinea rezultatelor votării.

Capitolul V. Transmiterea și difuzarea rezultatelor sondajelor de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor și ale exit-pollurilor

28. Rezultatele sondajelor de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor pot fi făcute publice cel târziu cu 2 zile înainte de ziua alegerilor.

29. În ziua alegerilor, până la ora 21.00 a Republicii Moldova, se interzice de a publica rezultatele oricăror sondaje de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor. După ora 21.00 pot fi făcute publice doar rezultatele exit-pollurilor, after pollurilor și rezultatele sondajelor de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor care au fost prezentate publicului până în ziua

alegerilor.

30. Împreună cu rezultatele sondajelor de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor și ale exit-pollurilor, în mod obligatoriu, vor fi prezentate publicului și următoarele informații:

- 1) denumirea și numele conducătorului organizației care a comandat și/sau a finanțat efectuarea sondajului de opinie sau a exit-pollului, inclusiv denumirea/numele beneficiarului efectiv, în sensul art. 3 din Legea nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;
- 2) denumirea organizației care a efectuat sondajul de opinie sau exit-pollul;
- 3) data sau perioada desfășurării sondajului de opinie sau a exit-pollului;
- 4) numărul de alegători intervievați, mărimea eșantionului;
- 5) rata refuzurilor de a participa la sondaj;
- 6) acoperirea geografică, cu specificarea faptului dacă sondarea a avut loc/sau nu în secțiile de votare din afara țării și pentru localitățile din stânga Nistrului și numărul secțiilor de votare în care s-a desfășurat exit-pollul;
- 7) marja de eroare;
- 8) date privind dispunerea de capacități tehnice, umane, calificare și experiență în realizarea sondajelor de opinie (inclusiv numărul de operatori de interviuri antrenați, numărul de sondaje similare desfășurate anterior, numărul de ani de activitate în domeniu etc.).

31. Organizația care a comandat efectuarea sondajului de opinie sau a exit-pollului are obligația să prezinte Comisiei Electorale Centrale, la cerere, o copie a raportului cu privire la sondajul realizat.

32. Rezultatele sondajelor privind preferințele politice ale alegătorilor, realizate în afara perioadei electorale, pot fi prezentate în perioada electorală, cu respectarea prevederilor prezentului capitol.

Capitolul VI. Răspunderea organizațiilor care desfășoară sondaje de opinie și exit-polluri

33. În cazul în care organizația care comandă și/sau desfășoară sondajul de opinie sau exit-pollul încalcă prevederile prezentului regulament sau cele prevăzute în actele enumerate în pct. 6, Comisia Electorală Centrală este în drept să îi interzică de a efectua sondajul de opinie sau exit-pollul și de a publica rezultatele acestuia, adoptând o hotărâre în acest sens.

34. Difuzarea rezultatelor sondajelor de opinie neautorizate este considerată publicitate politică sau electorală contrară Legii nr.62/2022 cu privire la publicitate și se sancționează conform legislației.

35. În cazul în care operatorii de interviu încalcă prevederile prezentului regulament sau normele electorale, Comisia Electorală Centrală este în drept să anuleze înregistrarea operatorilor de interviu, adoptând o hotărâre în acest sens. Anularea înregistrării operatorului de interviu poate interveni ca urmare a acțiunilor de agitație pentru sau împotriva unui competitor electoral, pentru sau împotriva întrebării supuse referendumului sau a încercării de a influența opțiunea alegătorului.